

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Bulv. Regele Ferdinand 4/24
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egész évre 600 Lej
Fél évre 300 Lej
Negyed évre 150 Lej
Havonta 50 Lej

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Suooregltben 50 banival
több.

A békét akaró

emberek világszerte nagy, impozáns, hatalmas tüntetéseket rendeztek a mindent elsöprő, pusztító fürgeteg tizedik évfordulóján, amely annyi békés munka termését változtatta sivataggá és döntötte romba. Vajjon meghallották-e ezt a felvilárgzó, békét akaró, békét követelő kiáltást a nagyok, a hatalmasok, akik népek sorsát intézik? S akik oly bölcsen és igazságosan csinálták meg a vérözönből kiemelkedő új világot, hogy ez az új rend magában hordja az ismét kilobbanó veszedelem csiréit? Valóban csak a Béke szerszámaikat foghatja-e ezennél kezébe az Ember? Szomorú kétség fogja el lelkünket s ennek a pesszimizmusnak ad most kifejezést Henry Ford, az amerikai automobilkirály, aki azt mondja, hogy a pacifisták propagandája gyenge az új háborús veszedelem leküzdésére. A háború erőszakát csak — erővel lehet lebirkózni. Olyan félelmes erővel, amely a demont visszariasztja, hogy ne merjen többé előtörni. Világosabban beszélve: egy államnak oly legyőzhetetlen fegyverek birtokába kell jutnia, amely képessé teszi arra, hogy az egész világnak diktálhassa — a békét. Erre a hivatásra mister Ford az Egyesült-Államokat tartja alkalmasnak és egyedül képesnek.

— Az emberiség, mondja az autókirály, még most se fáradt bele a háborúba, akármennyit szenvedett is. Csak az erő az, ami imponál s ami minden háborús kedvnek eleve szárnyát szegi. Hát bizony furcsa ellentétben áll Ford urnak ez a kijelentése a bécsi szózatával. S hasonlóképp áll a zaj is, ami a nagy államok hadikészülődéseinek gyáraiból, műhelyeiből ma is felénk csattog. Mi forrong a mélyben, mit hoz a jövő?

Elűzzük magunktól a sötét képeket és kimegyünk sétálni, élvezni a ragyogó Nyár sugárözönét. Zölddel a lomb az áldott augusztus gyümölcserlelő fényében és a kertek és ligetek utjain kart-karba öltve, egymáshoz simulva sétál az ifju, mosolygó szerelem; kis kocsikban harmatüde arcocskájával pihen a jövő nemzedéke és szemükben az üdvözülés ragyogásával hajolnak a gögicsélő apróságok fölé az édesanyák. A mindent rózsaszínben látó szerelem és a szerelem gyümölcsei az ifju párok és a kis gyermekek; ez is egy óriás tüntetés a háború réme ellen, nem oly hangos, mint a tiltakozó körmenetek, de talán hatalmasabb és szíveshez-szólóbb. Meghallják-e, megértik-e ezt az emberiség vezérei?

Szombaton véget ér a londoni konferencia

Herriot és Stresemann titkos tanácskozása — Mit követel Franciaország a Ruhr-kiürítés ellenében

(London, augusztus 13.) Hivatalos vélemények szerint a konferencia szombatra teljes befejezést nyer. A konferencia mai legérdekesebb és legfontosabb eseménye Herriot francia miniszterelnök és dr. Stresemann német birodalmi külügyminiszter tanácskozása volt. A megbeszélést titkos jellegűnek deklarálták, mert az nem hivatalos teremben, hanem magánszalonban folyt le. Annyi azonban kiszivárgott a két államférfi tanácskozásáról, hogy a francia-német kereskedelmi szerződés kérdését tárgyalták. Megállapították azokat az engedményeket is, amelyeket főként a Ruhr-kiürítés és a vasutasok visszavonásának kérdésében lehetségeseknek tartanak. Herriot Nollet francia hadügyminiszterrel, Theunis belga miniszterelnökkel és Clementel pénzügyi delegátussal is tanácskozott és abban állapodtak meg, hogy csak abban az esetben írtik ki a Rajna westfáliai medencéjéből a csapatokat, ha Németország a Dawes-terv alapján esedékes első évi részletet megfizeti.

Dacára annak, hogy hivatalos körök állandóan arról beszélnek, hogy a Ruhr-terület kiürítésére csak egy év múlva kerül sor, politikai körök megmaradnak amellett, hogy a kiürítés öt hónap múlva megtörténik. A francia katonai szakértők most adták át memorandumukat, amelyben kérik, hogy a német haderők ellenőrzését azonnal kezdjék meg és három hónapig az antant ellenőrzőbizottságok végeznék ezt a munkát, azontul pedig a Népszövetség venné át ezt a feladatot. A francia álláspont a *Matin* szerint a Ruhr-kiürítésben szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy a kiürítés csak egy év múlva kezdődjön, mert előbb nem állapítható meg, hogy teljesítik-e a németek a Dawes-terv végrehajtását. A fokozatos kiürítés tervét is elejtették és egyszerre akarják végrehajtani. Clementel a francia kormány nevében memorandumot intézett a németekhez, amelyben azt követeli, hogy a kereskedelmi egyezményben biztosítsanak Franciaországnak sok kedvezményt Németország viszonyossága nélkül. Az Elzasz-Lotharingiából Németországba vitt áruk vámmentesek legyenek német részről és ezenkívül tekintélyes francia részesedést követelnek a Ruhr-vidéki bányákban.

A *Times* a konzervatívok világ lapja vezércikkében azt fejtegeti, hogy a kiürítés fejében semmi joguk sincs sem a franciáknak, sem a belgáknak ellenszolgáltatásokat kiperéslni a németekből. Ellenben követeli a lap, amely kapcsolatban áll az angol nehéziparral, hogy a Ruhr-vidék katonai kiürítésének mielőbb meg kell történni. A németek is tiltakoznak ellene, hogy a német ipar tekintélyes részét idegen befektetésekkel kényszerűen árásszák el. Egy bizonyos százlékban azonban hajlandók erre is a Ruhr-kiürítés fejében.

Orosz—román bandaharc

Cetatea-Alba mellett román határőrök visszaűzték egy bolsevik bandát

Bucurestiből jelentik: 'A belügyminiszteriumhoz érkezett jelentések szerint vasárnap éjjel egy orosz terrorista csoport átjött a Dnyeszteren, hogy a Cetatea Alba közelében fekvő Sava község lakóit kifossza. A határőrök tüzeléssel fogadták a bandát és rövid idő alatt valóságos harc fejlődött ki.

Végül is az oroszok kénytelenek voltak nagymennyiségű fegyver és munició hátrahagyásával visszamenekülni. A hatóságok erőlyes vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy az oroszok által hátrahagyott fegyver és munició nem maradt-e szándékosan vissza a besszarábiai terrorszervezetek számára.

Románia a népszövetségi konferencián

(Genf, augusztus 13.) Augusztus végén kezdődik meg a Népszövetség új ülészsaka, amelyen meg jelennek az összes nagyhatalmak és kisebb hatalmak képviselői. Ez lesz az első eset, hogy az üléseken a nagyhatalmak miniszterei is részt vesznek. Így Angliát Macdo-

nald, Franciaországot Herriot és Olaszországot Mussolini képviseli. Magyarország nevében gróf Bethlen István miniszterelnök és gróf Apponyi Albert vesznek részt az ülészsakon, Romániát pedig Duca külügyminiszter képviseli Genfben.

Rendezik a lelkészek fizetését

A kultuszminiszterium egységesen állapítja meg az egyházi funkcionáriusok új javadalmazását.

(Saját tudósítónktól.) A várme gyei prefektura utján igen nagy jelentőségű kultuszminiszteri rendeletet kapott ma Aradváros vezetősége. A miniszterium elhatározta, hogy a keresztény egyházak funkcionáriusainak javadalmazását igazságosan és méltányosan állapítja meg. E cél elérésére a miniszter elrendelte, hogy az egyházi személyek vagyona és jövedelme a város vezetőségeinek közbejöttével újból pontosan megállapításra kerül. A rendelet végrehajtása Aradon augusztus 19-én kezdődik meg olyképen, hogy a külön célra delegált városi bizottság egyenként beidézi az egyházi funkcionáriusokat, s velük együttesen állapítja meg a jövedelmeket, s egyben javaslatot tesz a megfelelő javadalmazás megállapítására.

Az előkészítő munkálatok már ma megkezdődtek. A miniszter ugyanis leküldötte a szükséges bejelentő leveket s megadta a kellő instrukciókat a rendelet végrehajtása tekintetében. A város vezetősége az ikeket áttanulmányozás céljából ma elküldötte az egyházaknak azzal, hogy üresen származtassák vissza, azokat együttes megbeszélés alapján töltik csak ki. A bizottság, amelynek elnöke Angel István dr. polgármester, tagjai pedig Stefanut Sabin városi főjegyző, Berzován János főszámvevő, valamint az érdekelt egyház lelkésze és két tanácstagja, a következő sorrendben tanácskozik a miniszteri rendelet végrehajtása dolgában: augusztus 19-én délelőtt 11 órakor római katolikus, 12 órakor unitárius, augusztus 20-án délelőtt 11 órakor görög keleti román, 12 órakor görög katolikus, augusztus 21-én délelőtt 11 órakor görög keleti szerb, 12 órakor református, 1 órakor luteránus egyház.

Az egyházakkal történő megbeszélések során kialakuló javaslatokat a város vezetősége felterjeszti a kultuszminiszteriumban alakult speciális központi bizottsághoz, amely a javaslatok alapján állapítja meg végérvényesen a lelkészek új javadalmazását.

Páris az emigránsok új Mekkája

Orosz ellenforradalmárok, olasz, magyar, román, jugoszláv forradalmárok és csehországi nemetek és magyarok

(A Közlöny pártist levelezőjéről.) Az utolsó harminc esztendőben Svájcban a politikai menekültek aziluma lett. Az összeomlás után Bécsbe seregltek az emigránsok a világ minden részéből, most pedig Párisban adnak maguknak randevut. A jobboldali sajtó uszítása és a tréfát nem ismerő párisi rendőrség állandóan fenyegető beavatkozása ellenére az utolsó esztendőben a francia főváros lett a világ emigrációjának Mekkája.

Senkisé nem titkolozik itten. Ellenkezőleg, mindenki ismeri egymást, mindenkinek meg van a maga törzskövete, minden frakciónak meg van a maga félhivatalos helyisége. Nem mindenki aki a bohémányokon megfordul, művész, azonban már ösidők óta úgy van, hogy a nomád bohémák at moszterája vezzi a politikai radikalizmust. Ezért a Montmartre művész-követeiben minden asszal egy-egy politikai frakció számára van lefoglalva. Egymás mellett ülnek az orosz cáristák és a magyar bolsevisták, olvasgatják hazuról jövő lapjaikat és élénken gesztikulálva vitatják meg hazatérésük és utalomrajutásuk eshetőségeit. A világ összes nemzetei képviselve vannak. Az emigránsok legnagyobb része orosz és olasz. Az utóbbiak munkások, akik Mussoni elöl menekültek.

Az oroszok viszont egy csoportra oszlanak. Ellenzéki

bolsevikiek, szociálforradalmárok, jobboldali szociálisták, polgári demokráciák, reakciók és ezek közül a különböző cárijeltek hívei, akik egymás ellen agyarkódnak. Ezek helyezkedtek el a leghamarabb. Saját lapjaik, színházai, kabarék, bankjaik, kávéházaik és vendéglők vannak.

A lengyeleket katonaszökevények és kommunisták képviselik. Csehországból nemetek és magyarok menekültek Párisba. Magyarországról Kun Béla hívei, az októberi forradalom résztvevői és szociáldemokrata emigránsok él-

nek itten. Bulgáriából és Romániából szintén a baloldali radikalizmus hívei emigráltak Párisba. Jugoszláviából igen sok a horvát és a kommunista. Törökországból viszont a szultán híveinek kellett elmeneküniök. A munkások java része gyárakban dolgozik, a Renault-művek 2000 magyart foglalkoztatnak. Hogy a többiek miből élnek, azt senki sem tudja. Tény azonban az, hogy legalább minden második közülök nemcsak emigráns, de egyúttal kőm is, aki éppen az ellentétes frakciónak teljesít szolgálatot, mint amelyhez tartozónak vallja magát. Rendőrségi statisztika szerint a francia fővárosban élő emigránsok száma már meghaladja a negyedmilliót.

Feltámadt Landru két áldozata

Megszólnak a halottak szenzációs fordulata a francia kékszakáll ügyében

(Páris, augusztus 13.) A szenzációs városának, Párisnak, ma olyan szenzációja van, amely minden eddigiét fölülmul. Egy asszony, aki a Landru által meggyilkolt asszonyok listáján szerepel, föltámadt.

Bourcier, az „Oeuvre” munkatársa előtt megjelent egy hölgy, aki elmondta, hogy de Barros brazil ember felesége és viszonya volt Landruval, aki magát akkor Léon Guilletnek nevezte. Minden kétséget kizáró módon bebizonyította, hogy ő ama tizenkét asszony egyike, akik meggyilkolása miatt az esküdtszék halálra ítélte a kékszakállt. Erre a szenzációs fordulatra a párisi rendőrség azonnal átnézte a pör iratait és ténylegesen megállapította, hogy az

asszony vallomása megfelel az igazságnak. Amikor tehát azt hitték, hogy de Barros asszony is áldozat, férjével Braziliában tartózkodott.

Landru védőjét, aki ma helyettes államtitkár, valóságga lázba ejtette ez a fordulat. Becsületlavára fogadta, hogy lemond mostani állásáról, mert újra meg akarja kezdeni Landru védelmét. Egy másik halott is megszólalt. A montmartre művészvilágában jól ismert kis grizett, aki a rendőrség aktáiban Marchandier néven szerepel, jó egészségnak örvend, pedig szintén ahhoz a tizenkét asszonyhoz tartozott, aki miatt Landrut halálra ítélték. Eddig nem mert szólni, de most, hogy az előkelő brazilai nő vallott, ő is

jelentkezik... Megszólaltak a halottak. Landrut nem lehet új életre támasztani. De mégis: ha ki tudná, hogy ártatlanul halt meg megrendítő példája lenne a földi igazságszolgáltatás igazságtalan elhamarkodottságának.

Vajon akad-e egy új Zola, aki ezt a szenzációs történetet megírja?

Fogolylázadás a ploestii börtönben

A lövöldöző örök egy ártatlan asszonyt agyonlőttek.

Bucurestiből jelentik: Vakmerő szokás történt a ploestii börtönben. Ichim és Cobzaru nevű fegyencek, akik egy évvel ezelőtt Popescu volt polgármester ellen merényletet követtek el és akiket emiatt elzártak a Ploestiben levő börtönbe, szökést kíséreltek meg. Tegnap délután a fogházudvaron egy Nistor nevű harmadik fogoly segítségével kiszabadították kezüket a bilincsekből, felálltak egy padra és átugrottak a börtön falán. Az ugrásokra az örök figyelmesek lettek és megállásra szólították fel a szökevényeket. Az örök lőttek a foglyokra és a golyók a szomszédházban levő Jon Chitu és feleségét megsebesítették. Az általános zűrzavarban egy másik fogoly is menekülni akart, de az általános alarmra figyelmes emberek elfogták. Az egyik Ichim nevű megszökött foglyot egy munkás elfogta és átadta az odasiető öröknek. Jon Chitu felesége, akif egy golyó ért, belehalt sebébe.

— A német extrónörökös fia hivatalnok lett. Hamburgból táviratozták: Vilmos herceg a német extrónörökös 14 éves fia az egyik exportcégnél állást vállalt.

TARCA

Sándor bá'

Sándor bá' meghalt... Mozdulatlanul fekszik ravatalán, homlokába hulló szép fekete, kissé már őszes haja talán most is úgy van fésülve, mint volt életében, karakterisztikus derűs arca azonban most már merev, okos szemei, amelyekkel megfigyelte az életet, most már üvegesek. Sándor bá', mindnyájunk Sándor bácsija meghalt, hogy bevonulhasson a hallhatatlanok közé.

Bródy Sándor halálát minden magyarul olvasó gyászolja. Meghalt a nagy regényíró, a harcos újságíró, az álomlátó, a jövőkutató. A magyar Bródy Sándor meghalt, a magyar szemekből gyászkönyv hull. A magyar főváros gyászpompája, az újságok gyászkeretes cikkei és az elhangzó kegyeletes beszédek csak legfeljebb külsőségeiben fejezik ki a magyarság gyászát, az igazi megilletődés a szivekben van. A hivatalos gyász talán impozánsabb, de ez a szivek gyásza igazabb és bensőségteljesebb.

Bródy Sándor, az író gényusz

volt, aki magyar humorról született és aki az ő annyira szeretett magyar népének írt. Talán ez is volt az oka annak, hogy világszónylatokban nem tett olyan nagy hírnévre szert, mint szerencsésebb író társai, mert pár külföldre kikerült szindarabján kívül a külföld nem ismerhette meg munkáiból az igazi Bródy Sándort, a szívvel-lélekkel magyar író. Bródy Sándor regényei, novellái és harcos cikkei tették igazán nagyvá és értékesé. Első nagy regénye Kolozsváron jelent meg 1892-ben az Erdélyi Híradóban. Ez a Két szöke asszony volt és egyszerre csak felfigyelt rá a második reneszánszát élő magyar irodalom. Gyönyörűen szép, új magyar nyelve, a női lélek pompás analízise, témája, elgondolása sejtetni engedték az új nagy magyar író. Aztán jött a Nyomor, a Faust orvos, Don Quixote kisasszony, gyors egymásutánban és az akkori Magyarországon minden irodalmi fóruma elismerte beérkezett nagy írónak. A még fénykorában levő Mikszáth és Jókai mellett is hatalmas példányszámban fogytak el könyvei, a lapok versengtek kéziratáért és az örökké vidám, derűs Bródy Sándor írt megállás nélkül, regényt, szindarabot, novellát, tárcát, újságcikket, nem tu-

dott megállni. pihenőt tartani a munkában. Hivatásnak vette az írást. Egymásután láttak napvilágot a múlt század kilencvenes éveinek a vége felé: Emberek, Színészvér, Regénytárgyak, a Hőfehérke, Tündér Ilona. Az asszonyi szépség, Egy férfi vallomása, Kétkelő asszony, Egri diákok, Rembrandt feje és legnagyobb regénye, a csodaszép Ezüstkecske. Ez tipikusan pesti és magyar regény, és ha csak ezt az egy művét írta volna csak, akkor is a halhatatlanok között lenne a helye. 1902-ben megindította a Jövendőt, ezt a nagyszerűen szerkesztett magyar revüt, a mai modern irodalmi revük őst. Ettől függetlenül szerkesztette, illetve első betűjétől az utolsóig írta az ő híres Fehér könyvét, amelyben nagyszerű kritikust ismert meg benne a művelt olvasóközönség.

Szindarabjai irodalmi működésében külön fejezetet képviseltek. Első nagy sikerű szindarabja a Királyidillek, amellyel bebizonyította, hogy mint író a színpadon is föltétlen ur. Aztán jött első nagy naturalista regénye: a Dada, amely hatalmas sikert aratott Budapesten és egész Magyarországon. Legerősebb és legértékesebb munkája a Tanítónő, amelyet 1909-ben a berlini Deutsches Theater is nagy sikerrel adott elő.

Hasonlóan nagy sikert aratott a Medikus is, amely még most is műsordarabja a színházaknak.

Aztán jött öngyilkossága és az oly termékeny Bródy Sándor írásai elmaradoztak. Idegbaj, hosszú betegség távollattartották az íróasztaltól. A háboru elején ismét nekiült a munkának, megint megjelentette az oly régen pihenő Fehér Könyvet és a közönség ismét csodálta ennek a nagyszerű elmének a gyönyörű gondolatát. A háborus években is több szindarabot írt: Lyon Lea, Szerető, Timár Liza szép sikereket arattak, de ezekben mintha a régi nagy Bródy Sándornak már csak az árnyékát látuk volna. Pár év óta alig hallottunk róla valamin. Néha felbukkant valamelyik lap hasábjain, a szomorú, szívet összeszorító hír: Bródy Sándor állapota súlyos. Orvosai már régen letettek minden reményről, hogy valaha is meggyógyul. De ő azért hallatlan szívóssággal ragaszkodott az élethez, új terveiről beszélt, nagyszerű szindarab és regénytémák kavartak fáradt, beteg agyában, hitt, bizott még abban, hogy új és szép dolgokat adhat még a magyar olvasóközönségnek: az ő közönségének. Most már halott és a puha augusztusi földben álmódhatja tovább az ő szép terveit, regényeit, szindarabjait, amikkel meg akarta örveztetni még egyszer a magyarságot.

A régi bérlők védelme

Az aradi kereskedők küldöttsége Robu főpolgármesternél — Méltányosságot kérnek a város évtizedes üzletbérlőivel szemben

(Saját tudósítónktól.) Az aradi kereskedők körének küldöttsége Faragó Rezső elnök és Szöllősi Zsigmond főtitkár vezetése alatt ma felkereste Robu János dr. főpolgármestert, és átadta neki a kör memorandumát a város épületeiben bérlő kereskedők üzleteinek felmondása tárgyában. Faragó Rezső hangsúlyozta, hogy a város mint köztisztület első sorban hivatalosított arra, hogy példát adjon a méltányos eljárásra, rámutatott arra, hogy amikor a bérlői törvény a folyó évet adta az üzletbérlőknek arra, hogy helyzetüket a tulajdonossal szemben rendezzék, amint ezt a törvény mondja, akkor abból indult ki, hogy mindenki megmaradjon helyiségében, csak a bérösszegét állapítsák meg a felek és ne a törvény, rámutatott arra is, hogy a kormány által megígért úgynevezett „vadul comercial” törvénye az eddigi bérlők jogainak elismerését biztosítja, az alku nélküli felmondás és az árverés kiírása tehát méltánytalan az évtizedes bérlőkkel szemben, akik a helyiségek mai értékét kereskedői munkájukkal hozták létre, kik régi adózók és szolid kereskedők létükre az árverések szokásos túlhatjaival szemben tehetetlenek volnának. Kérte a felmondások hatálytalanságát, az egyes bérlőkkel a bér összegére a tárgyalások felvételét és a magán tulajdonosoknak is példaadásul szolgáló bérigény megállapítását. Jelezte, hogy Arad kereskedői szolidárisan kötelező nyilatkozatot írtak alá, amelyben **becsületessé mellett vállalták, hogy egyik a másik helyiségére nem pályáznak, s így ez okból is mellőzendő a nyilvános árverés.** Végül kérte, a város intézzen kérdést a kormányhoz a „vadul comercial” tárgyában, a válaszig pedig semmi esetre se intézkedjék az üzletek szabadon értékesítése tárgyában, nehogy ellentétbe kerüljön a későbbi törvénnyel, amely a régi bérlőt megvédi a jogában.

Robu főpolgármester megértéssel vette át a kereskedők köre memorandumát, amelyet a tanács elé terjeszt, ahol a felhozottak alapján új tárgyalás anyagát fogja képezni a kérdés. Hangsúlyozta a főpolgármester is, hogy a régi bérlők elsőbbsége elemi méltányosság joga, az árverés kiírását a tanács a számviteli törvény alapján rendelte el, amely több évi bérbeadásnál, de 50.000 leit meghaladó bérnél — egy évre is — nyilvános árverést ír elő. A vadul comercial kérdésében a város tájékozódni fog a kormánytól és megfontolás tárgyává teszi a tanács a memorandumnak azt a javaslatát is, hogy a timisoarai példa szerint felmondás nélkül válasz-

tott bíróság állapítsa meg a bért, ha a felek nem tudnának megegyezni.

A kereskedők köre, tekintettel arra, hogy az üzletek bérlői csak 1925. májusig vannak meghosszabbítva és mostanig alig egy ötöd része a bérlőknek tudott megegyezésre jüni a tulajdonossal, a nagy többség teljes bizonytalanságban van a szerződés meghosszabbítása tárgyában, a Sfatul Ne gustoresc-vel közösen újból meg sürgeti a „vadul comercial” törvénybeiktatását, amely a régi bérlők igényét biztosítsa. A tulzott bérkövetelésekkel szemben, ame-

lyek az egyre romló gazdasági viszonyok mellett katasztrofális következményeket vonnának maguk után az egész város gazdasági életében, avval is védelmet biztosítottak a kereskedők, hogy kötelezték magukat, egymás helyiségeit semmi szín alatt nem bérelik ki. A háztulajdonosok így eddigi várakozó állásukat elhagyva, rá fogynak térni az eddigi bérlőkkel való tárgyalásokra és remény van, hogy rövid időn belül legalább is az üzletek nagy többségénél eltesz intézve, maradjon a régi bérlő és milyen méltányos feltételek mellett. Vitás esetekre a kereskedők köre és a kereskedelmi kamara már régebben egy bizottságot szervezett meg a kamarában, amely a felek között készséggel közbenjár.

Autókirályból a lég ura

Ford olcsó repülőgépekkel akarja elárasztani a világot — A pacifista apostol szerint csak a fegyverek ereje teremtheti meg a világbékét

Newyorkból jelentik: Ford, a legendás gazdagságu autógyáros, ismét új tervet tört fejét, amely ha sikerül még gazdagabbá teszi a világ legnagyobb gyárosát. A gyáros nem elégszik meg azzal a dicsőséggel, hogy az Egyesült Államokban működő autók kétharmad része az ő gyártmánya, mert most már újabb üzleti lehetőség ragadta meg figyelmét. Az autókirály kijelentette egy amerikai nagy lap munkatársának, hogy a közeljövőben repülőgépgyárat rendez be és elárasztja a világot repülőgépeivel. A Ford autó után a Ford repülőgép teszi ismertté nevét. — Az én gyárainban már ma tanulmányozzák a repülőgép ké-

szítését és eljön az az idő, amikor gyárain milliószámra dobják ki magukból az olcsó repülőgépeket. Az én repülőim fogják elsötétíteni az eget, mert a kevésbé gazdagoknak is lehetővé teszem a gép megszerzését.

Az amerikai autókirály ezután kedvenc témájáról nyilatkozott, a pacifizmusról, s azt mondta, hogy a pacifisták propagandája gyenge az új háborús veszedelem leküzdésére. Szerinte csak egy megoldás van az új háború elkerülésére: valamely államnak olyan hatalmas fegyverekkel, öldöklő eszközökkel kell rendelkeznie, hogy a legyőzhetetlen erőssége révén az egész világra rákényszerítse a békét.

Dolgoznak a halmágyi hegyek banditái

Nap-nap után megismétlődnek a rablótámadások — Éjszakai látogatások a halmágyi erdősegeket környező falvakban

(Saját tudósítónktól.) A halmágyi hegyek banditái — az első sikerektől vérszemet kapva — mind vakmerőbbekké válnak, most már egyre-másra követik el hol jobban, hol rosszabbul sikerült rablótámadásait. Most már nemcsak a halmágyi hegyek körüli kisebb, félreesőbb falvakat keresik fel, hanem bemenészkednek egész Halmágy határáig is. A halmágy-erdei rablóbanda e hó 11-éről 12-ére virradó éjszaka megjelent Szücs Illésnek Halmágy község határában levő bolgár-kertésztelepe előtt s bujkálva lesték az alkalmas időt hogy a telepet megtámadhassák. Erre azonban nem került a sor, mert a kertészeti őrök, valamint a kövi idejekorán észrevették a gyanús bujkáló alakokat. Az örök néhány riasztó lövést adtak le a levegőbe, mire a banditák jobbnak látták, hogy — dolgukvégezetlen — kéréket oldjanak. Futásnak eredtek s hamarosan el is tűntek a halmágyi hegyek irratlan ren-

getegében. Ez a fiaskó azonban nem vette el a haramiák kedvét attól, hogy másnap éjszaka rablótámadásukat — ha más községben is — meg ne ismételjék. Augusztus 12-éről 13-ra virradó éjszaka Póienar községet vették munkába a halmágyi erdősegek rémei. Éjfél tájban mikor a falu dolgos népe lepihent, megjelentek a rablók a faluban, ahol betörték Bálint János jómódu gazda házába. De csak az éléskamráig jutottak el, azt azonban alaposan megdézsmálták, nagymennyiségű zsírt és élelmiszereket vittek el magukkal. Ugy látszik a haramiákat valami megzavarta munkájukban, mert az éléskamra kifosztásával megelégedtek s zsákmányukat magukkal hurcolva, visszatértek a hegyek között felütött tanyájukra. Aradvármegye alispáni hivatala mind a két rablótámadásról megkapta a hivatalos jelentést, amelyet rögtön továbbított illetékes

felsőbbségének. A hatóságok most már a legerélyesebb intézkedéseket foganatosítják, hogy a halmágyi betyárvilágnak egyszer és mindenkorra véget vessenek.

Három férjét megmérgezte

A negyediktől elvált, hogy az ötödikhez mehessen férjhez.

Berlinből jelentik: Nemrég az egész német főváros szenzációja volt Bischur ápolónő esete, akit azzal vádoltak, hogy egymásután három urát mérgezte meg, hogy vagyontulát a kezébe kaparítsa. Az ápolónőt azonnal letartóztatták és hónapokig folyt a vizsgálat, azonban eredménytelenül. A három gyanús körülmények között elhunyt férfi holttestét exhumálták, de semmit sem tudtak megállapítani rajtuk. A három férfi hirtelen halála megoldatlan maradt és Bischur asszonyt szabadon kellett bocsátani, mert semmiféle terhelő adat nem volt ellene. Érdekes, hogy az ápolónő jelenleg is férjénél van — egy negyediknél, a ki bírósági titkár — és valószínű indította a férje ellen, hogy más-hoz mehessen férjhez. A válás kimondása a napokban történik meg és ezzel Bischur asszony egy ötödik férfit tesz boldoggá — vagy boldogtalanná. A német főváros közönsége érdeklődéssel kíséri a nem mindennapi asszony cselekedeteit.

Letartóztatott veszedelmes áldetektív

Aki réme volt Arad külvárosainak.

(Saját tudósítónktól.) Egy veszedelmes szélhámos áldetektív garázdalkodásairól rántotta le a leplet az aradi államrendőrség. A ségai lakosokat hetek óta félelemben tartja egy ember, aki rendőrségi detektívnek adta ki magát. Zsarolt és súlyos botrányokat okozott azoknál, akik ellent mertek állani zsarolási manővereinek. Senki sem merte feljelenteni a veszedelmes embert, mert félték fenyegetéseitől. Tegnap délután az áldetektív beállított Pópa Florea Str. Oituz (Illés)uccai cipész lakására azzal, hogy a rendőrség megbízásából jött és házkutatást akar tartani. A cipész, aki minden tekintetben ártatlannak tudta magát, semmi akadályt nem gördített a házkutatás elé. A szélhámos erre szédobálta a szobában talált holmikát és több értékes tárgyat le akart foglalni. Amikor Pópa Florea ez ellen tiltakozott, az állítólagos detektív rátámadt és ütlegelni kezdte majd amikor a cipész védekezni kezdett, felkapott egy botot és azzal az ártatlan embert véresre verte.

Pópa Florea jelentést tett az esetről a rendőrségnek, ahol azonnal látták, hogy áldetektív garázdalkodik, mert hivatalosan semmiféle megbízást nem adtak, hogy a cipésznél házkutatást kell tartani. A nyomozást közvetlen a feljelentés után bevezették s még a délutáni folyamán letartóztatták az áldetektívet, aki éppen egy újabb zsarolási manővert akart elkövetni. Egy detektív igazolásra szólította fel és a szélhámos

különféle igazolványokat mufatott, majd fölényes hangon a detektivre támadt, akitől meg akart szabadulni. A detektív azonban nem hagyta magát és egy rendőr segítségével a rendőrségre kísért.

Ie. Ott kiderült, hogy Balanescu Jánosnak hívják és a nála levő igazolványok hamisítottak. A rendőrség folytatja a nyomozást a szélhámos áldetektív bűnlajstromának összeállítására véget.

Szökevény francia diákokat keresnek Aradon

Két kalandvágyó diák Indiába akar jutni — Legutóbb Budapesten voltak 5000 frank jutalom a nyomravezetőnek

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államrendőrséghez érdekes átirat érkezett ma délelőtt a franciaországi Roubaix város rendőrségétől. Két fiatal fiút keresnek egész Európában: Raimond Varguier és Leon Bocquet. Az egyik tizenkét és fél éves, a másik alig haladta meg a tizenhárom évet. A körözvényhez az egyik fiu kétségbeesett apjának G. Varguier fogorvosnak a levele van mellékelve, amelyben könyörög az aradi rendőrség, a sajtó és a közönség támogatásáért, egyben ígéretet tesz, hogy akár a fiukat kézrekeríti, vagy nyomukra vezet a hatóságokat, ötezer frank jutalomban részesíti. Az apa elmondja levelében, hogy a fiuk úgy határoztak, hogy Indiába mennek kalandot keresni. Pénzüik alig volt s így utjukat jórészt gyalog kell megtenniük. A franciaországi rendőrségek és magán-detektívek széleskörű nyomozása már megállapította, hogy a két fiu először Hollandiába ment, onnan Belgiumba, majd Németországon keresztül ket felé vették utjukat, így jutottak el Ausztriába. A nyomozókö-

zegek mindig a két fiu nyomában voltak, de valami különös véletlen folytán sohasem sikerült rájuk akadni. A további nyomozás megállapította, hogy Ausztriából Magyarországra mentek és minden valószínűség szerint Curtici (Kürtös) környékén lépték át a román határt. A két fiu ismertető jele az, hogy kizárólag francia nyelven beszélnek és mind a ketten körükhöz képest túlságosan fejlettek és rendkívül intelligensek. Érdekes, hogy a nyomozás megállapításai szerint mindig az utazóközönség támogatásával jutottak tovább. Utleveleik mincs. így az országhatárokon át szokniuk kellett. Ha valaki pontos értesítést küld a két gyermek lakhelyéről, úgy a szülők haladéktalanul folyósítják a kitűzött ötezer frank jutalmat. A budapesti rendőrség is nyomozott a két fiu kézrekerítése érdekében és csak annyit sikerült megállapítani, hogy egy harmadik társ csatlakozott hozzájuk, aki valószínűleg a tolmács szerepét végzi. Az ötezer frank jutalom reményében nemcsak a rendőrség, hanem minden bizonnyal a közönség is kutatni fog a fiuk után.

STINHÁZI MŰVÉSZET

* Az aradi nyári szinkör műsora. Pénteken: Nagymama, vigjáték. Tibor Lóri bucsuja. Novák Irén és Ziahi Irén vendégfellépéssel. Szombaton: Marinka a táncosnő. Kovács Mihály karmester bucsuja. Kovács Kató és Zilahy Irén fellépéssel. Vasárnap: Ingyenélők. Ladiszlay József bucsuja.

* A bucaresti Nemzeti Színház vendégszereplése Timisoarán. Bucaresti jelentések szerint a bucaresti Nemzeti Színház teljes gárdája szeptember 1-ől október 15-ig Timisoarán fog vendégszereplni.

* Tibor Lóri bucsuestélyére olyan impozáns tömeges érdeklődés nyilvánul meg, hogy már elővételben csaknem az összes jegyek elkelték. A közönség szeretetének ilyen eklatáns kidomborítása első sorban a bucsuzó művésznőnek szól, aki a város egész társadalmának elismerését érdemelte ki. Pénteken este mindenki a szinkörben akar ienni, hogy ünnepelje a legszebb művészi teljesítmények után bucsuzó Tibor Lórit. A Nagymama pénteki előadásának érdekességét nagyban növeli, hogy a kitűnő Csiky-vigjáték címszerepét Novák Irén játssza.

* Kovács Kató csak szombaton lép fel az aradi szinkörben s egyik leg-

híresebb szerepét játssza el „Marinka a táncosnő” operettben. Az Aradon kivételes népszerűségnek örvendő primadonna mellett a szombati est másik vendége Zilahy Irén lesz. A Marinka a táncosnő Kovács Mihály karmester bucsuestélyeként eleveníti fel szombaton a színtársulat.

* Vasárnap este bucsuzik Ladiszlay József, a színtársulat szép hangú opera-baritonistája az Ingyenélőkben.

* Kék szakáll nyolcadik felcsékedden Jávör Alfréd bucsufellépéssel.

* Mozart-ciklus a bécsi operában. A bécsi állami opera most hozta nyilvánosságra az új színházi évad programját. Előadásra kerülnek Beethoven Athéni romok és Prometheus teremtményei című darabjai s új jelenetezésben a Varázsfuvola. Az új évadban az opera Mozart-ciklust rendez, amely a már említett Varázsfuvola kívül a Szöktetés a szerályból, Don Juan, Figaro és Così fan tutte című darabokat tartalmazza. Sorra kerül még Richard Strauss három ismert darabja, továbbá bemutatják Strauss legújabb operáját, amelynek Polgárok mint ne mesek a címe.

Mit ér az aradi színház felszerelése

A szakértő bizottság felbecsülte a színház tárgyait

(Saját tudósítónktól.) A Közönlöny adott hírt arról, hogy Aradváros vezetősége meg akarja venni a színház teljes felszerelését, s annak felbecslésére külön bizottságot delegált. A szakértő bizottság, amelyben a város szakértőit ki-vül az aradi iparosság több ismert tagja foglal helyet, tegnap délelőtt kezdte meg a helyszínen munkáját, amely a tegnapi egész napon folyt, úgy, hogy a színházi felszerelések felbecsülése ma délelőttre teljesen befejezést is nyert.

A bizottság észleleteiről jegyzőkönyvet vett fel, amelyet véleményes jelentés kíséretében ma terjesztett be Róbu János dr. főpolgármester elé.

A jelentés elsősorban is leszögezni kívánja, hogy Róna Dezső az aradi színház ezidőszertől igazgatója a színház ruha, díszlet és könyvtáráért, szóval teljes felszereléséért 1.800.000 lelt kér Aradváros vezetőségétől. A szakértő bizottság véleménye odakonkludál, hogy az általa megvizsgált felszerelési cikkek feltétlenül megéri ezt az összeget, hozzátevéen azonban azt, hogy ez az értékelés akkor helytálló, ha a felszerelési tárgyakat a város továbbra is

színházi célokra kívánja felhasználni. Igaz ugyan, hogy a színház leltárában sok olyan tárgy is szerepel — így butorok, szőnyegek, a ruhák egyrésze — amelyek bizonyos átalakításokkal más közhasznú célokra is felhasználhatók lennének, de a felszerelés túlnyomó része, csak és csakis színházi használat esetén reprezentál komolyabb értéket. A szakértői jelentés végül hangsúlyozza, hogy ez pusztán és kizárólag a bizottság véleménye, ammal is inkább, mert a végső határozatot amugy is Aradváros tanácsa hozza meg.

A szakértői jelentést a tanács legközelebbi ülésében veszi részletes tárgyalás alá, azonban — értesüléseink szerint — ezen az ülésen nem történik döntés a színházi felszerelés esetleges megvásárlása dolgában, hanem újabb ezuttal sepcialisan színházi szakértőket kíván még meghallgatni s csak ezek véleményének beérkezése után következik az állásfoglalás a színházi vagyon átvétele dolgában, annyi azonban már kiszivárgott a vezetőség köréből, hogy a tanács a megveendő tárgyakat illetve felszerelést továbbra is a színháznak hagyja, s azokat az új színházgátnak adja át használat céljából természetesen megfelelő kölcsönidj ellenében.

Titokzatos haláleset Micalacán

A tréfás öregasszony előre bejelenti halálát. — Tíz sebet találtak a testén.

(Saját tudósítónktól.) Titokzatos haláleset történt tegnap Ómicálcán, ahol özvegy Baita Szávnét lakésán felakasztva találták. Az özvegy holttestén körülbelül tíz sebet fedeztek fel, ami valószínűvé teszi, hogy nem öngyilkosság esete forog fenn. A legvalószínűbb az a feltevés, hogy az özvegyet ismeretlen tettes, vagy tettesek meggyilkolták és utána felakasztották, hogy az öngyilkosság színezetét adják a halálesetnek. Az özvegy ismert alakja volt a községnek és 65 éve dacára állandóan jókedvű volt. A napokban felkereste ismerőseit és meghívta őket a temetésére, mert kijelentése szerint „Érezte, hogy nemsokára meg fog halni”. Azonban senkisémet vette komolyan Baitáné kijelentését, mert azt mondták, hogy ezuttal is tréfál, mint mindig. Nagy megdöbbenést keltett az egész községben, amikor megtudták ma reggel, hogy az özvegyet felakasztva találták. —

Mindenki biztosra vette, hogy az özvegy ezuttal nem tréfált, hanem öngyilkos lett. Azonban ezt a feltevést megdönti a holttesten talált tíz seb. Mivel özvegy Baitáné jómodu asszony volt és ingóságairól senkisémet tud közelebbi adatot, még nem lehetett megállapítani, hogy a tettesek raboltak is, vagy pusztán gyilkoltak. Az ügyészség a csendőrség jelentésére elrendelte a boncolást és ma délután Jónescu Emil aradi vizsgálóbíró és dr. Bradean Athanáz vármegyei főorvos Micalacára utaztak a boncolás megejtése végett.

SPORT

— Országos bajnoki döntő Aradon. Vasárnap, augusztus 17-én d. u. fél 6 órakor a Gloria pályán találkozik az oradea-marei NAC és a timisoarai Kinizsi, hogy eldöntsék ki az ország legjobb football-együttese s kit illet meg a büszke „Nemzeti bainok” cím. Arad sportközönségnek így ritka sportattrakcióban lesz része. Jegyek elővételben Bauer Gyula ur üzletében (Minoritapalota) kaphatók. Délután 4 órai kezdettel előmérkőzések.

NAGY GÉZA fényképész,

Arad, Bul. Reg. Maria 8. sz. (v. Andrassy-tér 22. sz.) alatt földszinten levő fotoszalonjában finom és izléses portré, valamint természetű gyermekfelvételek, továbbá kis képek után nagy fali képek izléses művészi kivitelben készülnek. 4121

Augusztus 14-én teljes holdfogyatkozás

Érdekes természeti fűnemény ma este

Ritkán előforduló természeti fűneményt figyelhetnek meg ma este az égbolt kutatói. Teljes holdfogyatkozás lesz. Erről az alábbi rendkívül érdekes és alzóan megírt cikket írta Véga, az aradmegyei csillagász-pap.

A föld a nap körül, a Hold a Föld körül kering ellipszis alakú pályán. Az előbbinek radius vektora, vezérsugara, vagyis naptávola átlagosan 149 millió 480 ezer kilométer, az utóbbié 385.080 kilométer. Képzelnünk el az említett mértékek szerint egy kissé lapított, nagy abroncsot, a földpályát és egy kisebbet, a holdpályát, a mint egyszintben a földpályával: az ekliptikával, hanem arra ferdén áll és az ekliptikát két pontban metszi. Ezen metszéspontokat csomópontoknak nevezzük. Ha két abroncs egyszintben volna, minden holdtöltekor holdfogyatkozás lenne. Így azonban csak csomópontokon lehetséges, ha azokon van a holdpozíció vagyis földtölte. A csomók azonban mechanikai okok miatt nem maradnak egy helyen, hanem nyugat felé mozognak. És 18 és két-harmad év alatt újra a régi helyükre térnek vissza. Ennek az időszaknak „Saros“ a neve. Ptolomeus szerint 720-ban Krisztus születése előtt az avatlatlanok nagy bámulatára megtudták jövendőlni a holdfogyatkozásokat. Kolumbusz 1504. március elsején egy holdfogyatkozás előre való bejósolását ijesztette meg az élelmiszereket megtagadó amerikaiakat. Ha a csomópontnál a nap, hold és a föld középpontjai egy vonalba esnek, teljes, különben csak részleges holdfogyatkozás áll be. Az augusztus tizenegyedik holdfogyatkozás teljes lesz. S általában hat óra 31 perc, 3 másodperckor kezdődik, 11 óra 8 perc 6 másodperckor ér véget. A teljes elsötétülés 7 óra 30 perc 6 másodperckor veszi kezdetét és 9 óra 9 perc 4 másodperckor mulik el. A holdfogyatkozás tünete, ahol azok a föld kerekéségén láthatók, egyszerre észlelhetők és ezért földrajzi hosszúságok meghatározására szolgálnak. Nálunk holdkeltekor kezdődik a fogyatkozás, tehát kényelmesen figyelhetjük meg. A holdfogyatkozás előtt vagy után egy fél kör mozgásnál a hold a másik csomópontban van, de akkor konjunkcióba. A nap és föld közé jut és így napfogyatkozás keletkezik. A 14-ére jelzett holdfogyatkozás teljes lesz.

Az elsötétült hold színe a körülmények szerint a fehérestől a vörös-réz-vörösig változik. 1848-ban olyan világos volt, hogy sokan kétkedtek a fogyatkozásban. Először 1884-ben annyira eltűnt, hogy tavcsóval is ally láthaták. Kepler 1601. december 9-én figyelt meg ilyen eltűnést, amelyhez hasonló 1642-ben és 1816-ban ismétlődött meg. Okát ennek még nem tudták.

Bródy Sándor meghalt

A kitűnő magyar író tragikus elmulása — A magyarság igaz, mélyseges gyásza

(Budapest, augusztus 13.) A magyar irodalomnak mélysegesen nagy gyásza van: Bródy Sándor, a legkitűnőbb magyar szépirodalmi és kritikusi egyike ma hatvanegy éves korában a Grünwald-szanatoriumban meghalt. Bródy Sándor már hosszabb idő óta betegeskedett. Evtizedek óta gyötrötte szivbaja, amely sokszor bénította meg hatalmas energiáját és gyakran idézett elő szünetet abban a munkásságban, amely a magyar irodalom történetében pártját ritkítja. Bródy Sándor rengeteget dolgozott és mindenkor értékeket alkotott, amelyek európai hírvivő, de magyar íróvá avatták. Mint ember is a maga különiségében egyedülálló érdekes egyéniség volt. Az igazi, melegsívű, csak a mának élő bohém karakterisztikus megtestesítője volt Bródy Sándor, akit talán csak az irodalomtörténetek neveztek ezen a komoly igazi néven, ő, az északak legendás lovagja, az örökbohém, mindenkinek a Sándor bá-ja volt.

Evtizedek óta kemény, elszánt harcot vívott makrancos, engedetlen beteg szívével. A kilátástalan harc már gyilkoló fegyvert is adott a kezébe: Sándor bá egyszerre végezni akart önmagával is, beteg szívével is. De a golyó kegyelmes volt, minden magyar igaz öröme Bródy Sándor felgyógyult.

A múlt esztendőben aztán a szivbaj aggodalomkeltően veszedelmes erővel támadt Sándor bá-ra, aki ekkor hosszabb időt töltött a Balaton mellett és megrongált egészségét a gondos ápolásnak sikerült is többé-kevésbé helyrehozni. Néhány hónappal ezelőtt azonban ismét ágyának dőlt és akkor a budapesti Grünwald-szanatoriumba szállították. Szivbaja

most már nagy erővel vette elő, az orvosok látó szemei felismerték a vég kezdetét. Súlyos szivbajához most az utolsó pár napban tüdővizenyő járult, amely néhány napi szenvedés után megölte Bródy Sándort. A kitűnő magyar író csütörtökön délután temetik az egész magyar sajtó szinte nagy részvéte mellett. Temetésén Magyarország összes hivatalos tényezői képviseltetik magukat. Bródy Sándor halálát Aradon nagyszámú ismerősén és tisztelőjén kívül unokahuga, dr. Deutsch Izsóné, született Bródy Ilonka is gyászolja. Az uriaszony a szomorú hír vétele után azonnal Budapestre utazott, nagybátyja temetésére. A temetésre Aradról is többen felutaznak. Az aradi újságíró-szervezet részvétlétviratot küld a családnak.

Bródy Sándor Egerben született 1863-ban. Már középiskolás diák korában is nagy vágyat érzett az újságírás iránt és tanulmányainak elvégzése után pályafutását mindjárt mint újságíró kezdte. 1890-ig szerkesztette a Clujon-Kolozsváron megjelent Erdélyi Hiradót. Ebben a lapban jelent meg a „Két asszony“ című regénye is először. 1890-ben Budapestre költözött és kisebb megszakításokkal haláláig ott élt. Budapestben a Magyar Hírlaphoz lépett be odaköltözésekor és egészen 1902-ig ennek a lapnak kötelékébe tartozott. Később is sokat dolgozott napilapoknak, de belső munkatársi állást nem vállalt. 1882 óta mint író a magyar naturalisztikus irányt képviselte és ettől az időtől számítódik Bródy beérkeztsége is, aki egy csapásra hódította meg az olvasóközönséget. Irodalmi működését és érdemeit lapunk más helyén ismertettük.

Az amerikai borzalmas robbanás részletei

Kilométernyi körzetben bedőltek a házak — Oltásra gondolni sem lehet

Newyorkból jelentik: Megirtuk, hogy az amerikai Tennessee államban levő Mayville községben, az Egyesült Államok egyik legnagyobb lőporgyára a levegőbe repült. Az anyagi kárt 20 millió dollárra becsülik, az emberáldozatok számáról még nem érkezett jelentés. Bizonyos, hogy a robbanás na-

gyon sok áldozatot követelt. Kilométernyi távolságban megrepedtek a falak és az ablakok, a közelebb fekvő házak leomlottak a rettenetes légnymástól. A felcsapódó lángok 45 kilométernyi kerületben világossá tették az éjszakát és a lángok többszáz méter magasságra csapódtak fel.

Rendőrbiztosból erdei rabló

Az igazság hajdani őrei mint utonállók kifosztott lakodalmas menet

Bucurestből táviratozzák: Vakarmerő rablás történt Jasi környékén. Vasárnap reggel egy lakodalmas menet haladt Stefanesti faluból Jasi felé. Az uton a menet keresztülhajtott a gurandai erdőn, ahol azonban veszedelmes kaland várt a lakodalmasokra. Körülbelül az erdő közepén két álarcos bandita állt a násznép elé és rájuk szegzett revolverrel kényszerítették a megállásra. Ezután az egyik kifosztotta a lakodalmasnépet és 30.000 lejt vett el tőlük. Ebből 5500 lejt a kocsisoknak adtak és eltűntek az erdőben. A lakodalmasok Jasiban azonnal jelentést tet-

tek a rablásról, mire Vizanti Demosthene prefektus és Georgescu csendőrparancsnok vezetésével csendőrkielönmény indult a banditák üldözésére. Az erdőben megtalálták a nyomukat és ezeken haladva a banditák rejtekhelyéhez értek. Harc fejlődött ki a haramiák és csendőrök között, amelyben négy üldöző csendőr megsebesült. A harc a csendőrök győzelmével végződött és elfogták a két rablót, akiknek a környéken még több cinkosuk van. A rablók bünbeesésük előtt a jobb társadalmi osztályhoz tartoztak, mivel az egyik törvénytörő jegyző, a másik rendőrbiztos volt.

HOGYALL NÁLUNK?

1924. aug. 13.-án 100 lejért adak: Nálunk:

2.50 svájci frankot.
8.50 francia frankot.
34.000 belöldi magyar koronát.
32.400 osztrák koronát.

Zürichben 2.37'50 frank

Párisban 8'20 frank

A francia artisták még mindig ellenségnek nézik a németeket

(Páris, augusztus 13.) A francia artistaszervezet ma nagyszabású gyűlést tartott, amelynek főtárgya az volt, hogy a német artistákkal a régi jóviszonyt ismét helyreállítsák. Az erre vonatkozó indítványt azonban a béke ellenségei viharos közbekialtásokkal fogadták és tiltakoztak az érintkezés helyreállítása ellen. Ezek azt szeretnék elérni, hogy továbbra se engedjenek német artistát Párisban fellépni és ezzel a jövőben is mentesítve legyenek a konkurenciától. A gyűlés olyan viharossá fajult, hogy nem is tudtak határozatot hozni és a jelen voltak tekintélyes része a gyűlés befejezése előtt eltávozott. Ezek kilépnek a jelenlegi szervezetből, külön szervezkednek és erélyes akciót indítanak abban az irányban, hogy szüntessék meg a német artisták párisi fellépési tilalmát.

Modern állatmese

Románia és Magyarország határán, a semleges zónában két menekülő nyul találkozik össze. Az egyik Magyarországból jön, a másik Romániából. Ijedten néznek egymásra. Megszólal a magyarországi:

— Én azért menekülök Magyarországból, mert drága az élet mindennek nagy ára van, emellett sok az eső és hallom, nálatok olcsón lehet élni. De te miért szököl Romániából?

'Azt mondja a romániai nyul:

— Tudod, kérlek azért, mert nálunk elrendelték, hogy az összes őzeket le kell lötni.

— Na és te nem vagy őz, hanem nyul.

— Igen ám, de amíg én be tudom igazolni okmányokkal, hogy én nyul vagyok, és nem őz, addig lepuskáznak.

— Párisi követből belügyminiszter Bucurestiből táviratozzák: Egyes jól értesült politikai körökben arról beszélnek, hogy Antonescu volt párisi követ a belügyminiszteri székbe kerül míg az új párisi követ Caiargiu Henri vagy Antonia de Constantin lesz. Viszont a liberális körök szerint Antonescu belügyminiszterségéről szóló hírek alaptalansok.

HIREK

— Az aradi pénzügyigazgató szabadságon. Margineantiu Titus aradi pénzügyigazgató augusztus tizenhatodikáig kezdi meg hosszabb szabadságát és akkor a pénzügyigazgatóság vezetését a hosszabb szabadságáról 15.-én beérkező Petrescu Illés adminisztrátor veszi át. A közeljövőben több pénzügyi főtisztviselő szintén megkezdte szabadságát.

— Kommunista puccs Portugáliában. Lisszabonból jelentik: A radikális kommunisták forradalmi puccsot kíséreltek meg, amely azonban nem sikerült. A kommunisták néhány bombát hajítottak el, amelyek azonban csak jelentéktelen károkat okoztak. Számos kommunista vezető letartóztatott és a megalom további fejleményeitől nem tartanak, mert a portugál hadsereg lisszaboni alakulatát és a rendőrség kezükben tartja a fővárost.

— Szent István ünnepe Magyarországon. Budapestről táviratozzák: Augusztus 15.-én kettős évfordulót ünnepelnek meg Budapesten. Szent István, az első magyar király megkoronázásának 923.-ik és halálának 885.-ik évfordulóját. Az összes templomokban istentisztelet lesz.

— Összel folytatják a konkordátum-tárgyalásokat. Rómából jelentik: Az Observatore Romana, a Vatikán hivatalos lapja cikket közöl a romániai konkordátumra vonatkozó tárgyalásokról és megállapítja, hogy általánosságban megegyezés jött létre Románia és a Vatikán között. A tárgyalásokat csupán a nyári szünet miatt szakították félbe és októberben folytatni fogják, amikor az összes függő kérdésekben megállapodásokat létesítenek.

— Nagy kenyérség Galatijában. Galatijából jelentik: A kenyérség itt nagy arányokat öltött. Vasárnap a pékek üzlete előtt, akik nem akarták üzleteiket kinyitni, nagy tömeg verődött össze. A tumultusban több aszszony és gyermek elájult. A hatóság a forgalmat csak nagy nehezen tudta helyreállítani.

— Letartóztatott szakszervezeti vezetők. Bucurestiből jelentik: A katonai ügyészség elrendelte hat szakszervezeti vezető letartóztatását, mert titkos üléseken tilakoztak a jelenlegi rendszer ellen és az engedélyezett üléseken politikai jellegű beszédeket mondtak. A szakszervezeti vezetők ellen lázadás címén folyik az eljárás.

— Herzl Tivadar fia áttért a katolikus hitre. A múlt hónapban volt husz esztendeje, hogy Herzl Tivadar, a cionizmus megalapítója és nagyja fejlesztője meghalt. Akkoriban a világ minden részéből Bécsbe seregltek cionisták emlékülennepet rendeztek az évforduló alkalmából. Hosszu, de néma menetben vonultak el Herzl sírja mellett. Általánosan feltűnt, hogy a menetben Herzl három gyermeke közül egy sem vett részt. Egy fiú és két leány maradt Herzl után, az idősebbik leány az emlékülennep idején súlyos beteg volt, a másik pedig nem volt Bécsben. Herzl egyetlen fiáról most azt jelentik Bécsből, hogy nemcsak, hogy nem híve az apja által megteremtett mozgalomnak, de elhagyta apja hitét is. Ez év július 20.-án áttért a római katolikus hitre.

— Tömeges gombamérgezés. Nagyarányu gombamérgezés történt tegnap Temesváron. a Gyár városban. Janovits Béla zenész héttagnu családjával együtt tegnap este vacsora közben hirtelen rosszul lett. A mentők megállapították, hogy súlyos gombamérgezés történt s a család összes tagjait kórházba szállították. Közülük még öt személy betegedett meg hasonló körülmények között. A gombát valamennyien a gyárvárosi piacon vették. A rendőrség megindította a nyomozást a lelkiismeretlen piaci árus után.

— Egy bála árut találtak az uccán. Egyik aradi uccán találtak egy Albert A. jelzéssel ellátott bálát telve árukkal. A bála tulajdonosa egy pécskai kereskedő, megfelelő igazolás ellenében átveheti az aradi elsőkerületi rendőrségen.

Kutyavásár van készülöben

A timisoarai és aradi kutyászati körök titkos izgalommal várják szeptember 12-dikét, amikor nagy esemény történik a kutya világban. Ekkor kezdődik tudvalevőleg Cluj (Kolosváron) az országos kutyakiállítás, amelyen a különböző gazdák versenyeznek a díjakért. A kutyák nem versenyeznek, mert azok tudják, hogy ebben a kutya melegeben nem érdemes annyit fáradni egy kis éremért. Timisoaráról és Aradról amnyian jelentkeztek, hogy a C. F. R. külön vagonokat rezervál a két város kutyái és gazdái részére. Vonatindulás előtt és menetközben a vagonba zárt kutyák diszhangversenyt rendeznek a nagyszámu közönségnek, minden belépti díj nélkül. A hangverseny után a kutyák diszkögyükést tartanak, amelyen megválasztják a legjobb hangu kölgát elnöknek és üdvözlő táviratot menesztenek a cluji szak társaknak. A vonatot állítólag néhány C. F. R. felügyelő fogja kísélni, nehogy összeütközés vagy kiskiklás történjék és a kutyák csont helyett esetleg a fübe harapjanak...

— Egy egész családot leöntött vitriollal. Budapestről táviratozzák: Kispesten Balogh Ferenc 28 éves géplakatos a menyasszonyát, Plaschek Mária-t a lakásán vitriollal arcon öntötte. A leány sikoltozására előfutottak a menyasszony öccse és huga, akiket szintén leöntött vitriollal a merénylő. Balogh a merénylet elkövetése után önként jelentkezett a rendőrségnél, amely letartóztatta. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy merénylőt azért követte el, mert menyasszonya az utóbbi időben elhidegült tőle.

— Hamis ötszáz dolláros csekkek. Budapestről táviratozzák: A Hitelbanknál ma egy ötszáz dolláros csekket mutattak be beváltásra, amelyet ki is fizettek. Hamarosan kiderült azonban, hogy a csekket egy Frank Collon nevű angol vesztette el a bucurestii gyorsvonaton és azt egy eddig ismeretlen megtaláló vagy tolvaj váltotta be.

A kiszabadult Kovács Béla nyilatkozik

a Palma-képről, a magyar kormány méltatlan eljárásáról és megvilágítja az ügyet jogi szempontból. — Új fordulathoz ért a Palma kép sorsa.

(Budapest, augusztus 13.) A Palma di Jacopo-kép ügye még mindig szenzációja Budapestnek. Megirtuk, hogy dr. Kovács Béla ügyvédet a budapesti törvényszék vádtaácsa szabadlábra helyezte, mert nem lát büncselekményt fennforogni. Ezzel a nagy port felvert ügy új stádiumba jutott. A kiszabadult ügyvéddel beszélgetést folytatott a Közlöny budapesti munkatársa és Kovács Béla dr. a következőképpen nyilatkozott:

— Rendkívüli módon elkésertem, hogy napokig ártatlanul fogházban kellett lennem. Magam is jogászember vagyok és elképzeltem, hogy az állam ilyen módon járt el velem szemben. — tekintet nélkül lojalitás eljárásomra. Nem rejtettem el a képet Amsterdamban, hanem szabályszerűen kivitettem, mert el akartam adni. Párisban amerikai vevőkkel kellett tárgyalnom és mivel sokáig vártam érkezésüket, utazásom és ottartózkodásom fölemésztette pénzemet. Költségeim fedezésére tehát ezer hollandi forint kölcsönt vettem fel az amsterdami részvénytársaságtól, azért kellett a képet letébe helyeznem. Párisban hallottam, hogy itthon a képet keresik és le akarják foglalni. Erre én becsületesen hazasiettem. Vasárnap érkeztem és hétfőn már eljártam az ügyben. A pénzügyminiszteriumban Ladányi Jenő miniszteri tanácsossal és Masurich olasz főkonzullal tárgyaltam. A tárgyaláson kijelentettem, hogy nem akarom az állam kényszerhelyzetét kihasználni, nem kívánom a kép árát, csupán ötezer dollár költség megtérítést. A tanácsos megígérte, hogy jelentést tesz Korányi

pénzügyminiszternek és a miniszteri határozatról engem értesít. Értesítést nem kaptam, ellenben házkutatást tartottak nálam és letartóztattak.

— A kép helye ismeretes és a kép tulajdonjoga a vádtaács döntése szerint engem illet. Téves az, hogy én vonakodtam volna a kép hollétét megmondani, csupán magánjogi igényeim biztosításához kötöttem. Csak a kép vámjá 11 millió korona volt, a becslés díja is több millió, az utiköltség negyven milliót emésztett fel és elképzelhető, hogy egy ilyen hatalmas kép külföldi eladási útja milyen kiadásokkal jár. Hangsúlyozom, hogy a képről csak teljes kártalanítás alapján vagyok hajlandó lemondani. Én ugyanis államérdekből nagy haszonról mondok le. A festmény letéteményese részvénytársaság és egyik igazgatója szakképzett, német ügyvéd, aki nagyon jól meg tudja bírálni a jogi helyzetet. Ez az ügyvédigazgató nagyon jól tudja, hogy mivel tartozik a letéve a letéteményezéssel szemben minden esetleges külső beavatkozás ellen is. Már értesítést is küldöttem nekik, amelyben nyomatékosan figyelmeztettem a szerződésre és arra, hogy a képet csak az én utalványomra szolgáltatassák ki.

Érdekes, hogy Ladányi miniszteri tanácsos, akinek ezt az ügyet a magánjog, a nemzetközi jog és diplomácia szempontjából kellett vezetnie és elbírálnia, nem jogász, hanem mérnök. A Jacopo di Palma kép ügye valószínűen megegyezéssel fog véget érni. Nem lehetetlen azonban az sem, hogy rövidesen még sok érdekes és meglepő fordulat következik belőle.

— Csütörtökön temetik Horovitz Gusztávot. Budapestről táviratozzák: Horovitz Gusztávot, a volt aradi újságíró akit a budapest-bécsi hajón Pozsonynál ért a halál, a családja most Pozsonyból hazahozatta. Horovitzot csütörtökön délután fél 4 órakor temetik a Kerepesi-úti temetőben.

— Megzavart bírósági tárgyalás. Preisz János temesvár-józsefvárosi munkás ma délelőtt a timisoarai járásbírószágon tartózkodott súlyos testisértéssel vádolva. Tárgyalás közben erős szivgörcsöket kapott és összeesett. A tárgyalás félbeszakadt, a szerencsétlen embert a mentők a kórházba szállították.

— Zsebtolvaj cigányfiú. Ma délelőtt az aradi élelmiszerpiacon egy rendőr tetlen ért egy cigányfiút, aki négyszáz lejű lopott ki egy uriaszszony tárcájából. A fiú, amikor látta, hogy rajtakapták, eldobta a lopott pénzt és menekülni akart. Rövid üldözés után a piacon tartózkodók segítségével sikerült elfogni. A rendőrségre kísérték, ahol kiderült, hogy Budai Ferencnek hívják és tegnap reggel utlevél nélkül szökött át a határon. Megindult ellene az eljárás.

— Öngyilkos lett egy „Jeány“. Ma délelőtt telefonon jelentették az aradi mentőknek, hogy egyik éjjeli mulatóhely alkalmazottja öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosságról tudomást szerzett a rendőrség és egy hatósági orvos kíséretében megjelent a helyszínen. Kiderült, hogy az életunt Kiss Anna, aki alig néhány hete alkalmazottja az éjjeli mulatóhelynek és egy nagy adag opium segítségével akart megválni életétől. A mentők eszméletlen állapotban szállították a kórházba, ahol gyomormosást végeztek rajta. Kihallgatni még nem lehetett, mert nem nyerte vissza eszméletét. A kihallgatottak vallomásai szerint öngyilkossági kísérletét szerelmi bánatában követte el.

— Lefoglalt tiltott dohányvágógép. Az aradi dohánybevaltó hivatal közegei ma délelőtt házkutatást tartottak egy rendőrségi detektívvel Posta János Str. Mocioni (Orczy-u.) 14. számú ház lakójánál, akinél lefoglaltak egy dohányvágó felszerelést. Posta János ellen megindult az eljárás.

— Kertünnepély az Öregek Otthonában Arad, Sir. Greceanu (Pereényi-u.) augusztus 17.-én délután 5 órakor.

KOPROL

— Orvosi hír. Dr. Windholz Béla zülész-nőorvos külföldi tanulmányútjáról hazaérkezett és rendelését Arad. Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-ucca) 10. szám alatt (Mann-szantorium) ismét megkezdte.

— A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serail-crémet használjanak.

— Értesítés. Bátorkodom az igen tisztelt aranyifjúság figyelmét felhívni, hogy szeptember hó 6.-án, szombaton este 8 órakor a városligeti Aradi Polgári Lövész-Egylet dísztermében tánciskolámot megnyitok. Beiratkozni lehet a mai naptól lakásomon Arad. Str. Mos Ajun (v. Szél-ucca) 19-21. sz. alatt és a táncteremben délután 6-tól 8 óráig. Csütörtökön és vasárnap este 8-tól 11 óráig vendégórákat tartok a haladók részére. Tisztelettel: Henegár Miklós, okl. tánctanár.

— Dr. Bedő Árpádné értesíti az érdeklődőket, hogy énekórákat ad lakásán Arad, Bul. Carol I. 32., a városbáza mellett. Értekezni lehet délután 4-5-ig.

MOZI

xx Ma, csütörtökön lesz a Civilizáció c. film bemutatása az aradi Apollóban. Civilizáció címen a modern világ egy borzalmas, véres háborújának rémképét vetíti a kép a néző szeméi elé. Charles Hay mérnök rettenetesen romboló hatása tengeralattjárót talált fel és azt hiszi, hogy ez a pusztító szörnyhajú véget vet minden háborúnak. A mérnök szerelmes lesz és arájával, a béke angyalával a háboru ellenes mozgalom elére áll. A béke hőse súlyosan megsebesül, de munkája ered ményel jár és a nyolc felvonáson keresztül izgalmas film megható, romantikus befejezést nyer. A nagy dráma csütörtöktől vasárnapig marad az Apolló műsorán.

xx Állandó mozielőadások az aradi Urániában. Pénteken kezdi meg állandó előadásait az Uránia mozgószínház. A pénteki bemutatón „Véres Karnevál” címen kiváló amerikai bűnügyi film kerül vetítésre és az amerikai méretű, hatalmas filmdráma még szombaton és vasárnap marad műsoron. Az Uránia mozgószínház kizárólag elsőrendű filmeket szerepeltet ezután a műsorán és ezután is kéri a közönség pártfogását.

xx Vadmacska, vigjáték. Pola Negrivel lesz a legközelebbi filmszenzáció.

xx A „Három árva” című megkapóan szép hat felvonásos filmdramát ma utoljára vetíti az aradi Marosparti mozgószínház. Gyulai Pál megható és gyönyörű költeményét mesteri kézzel vitték filmre, amire a magyar filmgyártás büszke lehet. Nagyszerűen játszik meg a három árva szerepét a kitünő és bájos Góth Vilma, a végtelenül kedves Jaczkó Cia és Szécsi Ferkó, a legkiválóbb gyermekszínész. A többi főszerepekben Muzsnay Bella, a legszebb filmdiva és Vándory Gusztáv, a legelegánsabb filmszínész, aki ebben a szerepében önmagát mulja felül. A gyönyörű szép felvételek és a meghatóan szép, szentimentális történet, hatalmas sikere készíti a színházat, hogy még egy napig műsoron tartsa a képet. A dráma előtt egy kacagató vigjáték kerül bemutatásra. Előadás kezdete pontosan fél 10 órakor. Jegyeket előreváltani délelőtt 10 és 12, délután 3 és 6 óra között a Weinberger cipőüzletben, este hét után a mozi pénztáránál lehet.

LEGUJABB

Lloyd Georgeon Steinach operációt végeznek

Rómából táviratozzák: A Nuovo Paese közli, hogy Cervello, a leghíresebb olasz orvosok egyike Londonba utazott, hogy segítkezzen egy operációnál, amelyet Stei-

nach megfiatalítási módszere szerint végeznek Lloyd George volt angol miniszterelnökön, az angol liberálisok vezéréen.

Nagy harcok Egyiptomban

(Kairó, augusztus 13.) Ma egy egyiptomi zászlóalj megtámadott egy angol lovasosztágot. Az egyiptomiak és az angolok között heves tüzharc fejlődött ki, amelynek során az egyiptomiak tíz halottat veszítettek. Az angoloknak nincsen szítanak.

veszteségük. Khartumban az őrszeleítkezés hírére a bészülött lakosság nagy tüntetést rendezett az angolok ellen. Szudánban is több helyen nagy zavargások vannak az angol fennhatóság ellen, amelyeket egyiptomi agitátorok

KÖZGAZDASÁG

Zürichben 2.37.50, Párisban 8.20 a lej

(Sajtó tudósítónktól.) A lej ingadozása újra megkezdődött. Zürichben egy nap alatt hét és fél ponttal esett a kurzusa, míg Párisban a tegnapi 8 helyett 8.20-ra emelkedett, sőt magánértékeléseink szerint most 8.40-en áll a lej. Oka: a lejvel való külföldi manipuláció, amelynek hatása azonban csak órák vagy napok kérdése. A lej iránt külföldön megerősödött az utóbbi időben a bizalom és ezt a tényt tőzsdei manőverek nem változtathatják meg. A devizapiac ma is élénk forgalom volt, különösen a kínálat volt nagy.

HELYI VALUTAÁRAK. (Augusztus 13.) Francia frank 11.50, font 980, lira 9.20, svájci frank 40, dollár 215, szokol 6.10, dinár 2.40, belföldi magyar korona 340, osztrák korona 324. Kijutások: Páris 12.40, London 1004, Milano 9.98, Zürich 41.60, Newyork 218.50, Prága 6.52, Belgrád 2.66, Budapest 323, Bécs 324.

ZÜRICHI NYITÁS. (Augusztus 13.) Berlin 1.25, Amsterdam 207.1250, Newyork 528.75, London 2404.50, Páris 29.30, Milano 23.89, Prága 15.70, Budapest 0.006950, Belgrád 6.70, Bucuresti 2.3750, Bécs 0.007475.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Augusztus 13.) Berlin 1.25, Amsterdam 207, Newyork 530.50, London 2405, Páris 29.45, Milano 23.97, Prága 15.70, Budapest 0.006950, Belgrád 6.60, Bucuresti 2.3750, Bécs 7475.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Augusztus 13.) Kifizetések: Páris 12.30, London 997, Newyork 217, Milano 9.95, Zürich 41, Bécs 0.0031, Prága 6.50. Valuták: Napoleon 815, aranyárka 53, léva 153, török lira 1.12, angol font 990, francia frank 12.50, svájci frank 42.50, lira 9.90, drachma 3.90, dinár 2.63, dollár 216.50, lengyel marka 43, osztrák korona 0.003250, magyar korona 0.0029, szokol 6.45.

BUDAPESTI HIVATALOS ÁR FOLYAMOK. (Augusztus 13.) Belgrád 940-946, dinár 920-941. Bucuresti 340-343, lej 340-343, London 345000-347000, font 342-346000, Milano 3430-3447, lira 3400-3437, Newyork 76100-76500, dollár 75600-76160, Páris 4225-4295, frank 4225-4295, Prága 2250-2261, szokol 2230

2248, Bécs 1.0725-1.0785, osztrák korona 1.0725-1.0785.

— A kenyérelosztás ellenőrzése. Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi miniszter ma rendeletet adott ki, amely szerint bizottság alakul a legutóbbi kenyér és lisztellátási rendelet végrehajtásának ellenőrzésére. A bizottság tagjai Alexandrescu alpolgármester, Popescu a kereskedelmi minisztérium egyik osztályának igazgatója, Zaharie vegyszeri igazgató, és Barca ezredes. A bizottság ellenőrzi a jelenlegi rendszer betartását a liszt és fekete kenyér készítésénél. Ma délután öt órakor tartották első ülésüket a bizottság tagjai.

— Allatkállás Németpergen. Aradvármegye vezetőségétől nyert közlés szerint augusztus 17-én nagy szabású állatkállás lesz Németpergen, amely iránt megyszerte máris igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Nagy tűz Magdeburgban. Magdeburgból jelentik: Nagy tűz pusztított tegnap a városban. Magdeburg egyik legnagyobb terményraktára, amely háromemeletes épület volt, szinig leégett és több ezer vagon termény elpusztult. A raktár Siebert és Társa ottani nagy cégnek a tulajdona volt. Az anyagi kár felbecsülhetetlen, emberéletet azonban nem követelt a katasztrófa. A tűz oka iránt vizsgálat indult meg, amely azonban eddig semmit sem tudott eredményezni.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

A szerkesztésért felelősen: KAROLY SANDOR felel.

Eladó házak, üzletek legolcsóbban Aradon WALLINGER-iroda utján vehetők.

MOTOROK Szívógáz 30, 40, 50 és 70 HP Benzín 4, 10, 12, 14 és 16 HP. Nyersolaj 20, 40, 45 és 55 HP. Gőzgépek: félstabil 30, 40 és 50 HP. compoundstabil 50, 60, 70 és 250 HP. összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot. FRIEDRICH TESTVÉREK, Timisoara.

Tőkebefektetésre

alkalmas belvárosi ház, egy szobba, fürdőszoba és egy 2 szobás lakással, ipartelepnek alkalmas nagy szou-terren helyiséggel, 350,000 Lejért eladó. Teher 50,000 Lej. — Megbizott URANUL-iroda Arad, főpostával szemben.

Szines nyomtatványokat, Etiketeket, szines plakátokat, üzleti nyomtatványokat a szokásosnál szebb kivitelben készít. INGUSZ nyomda ARAD, Str. Garagiale (Csiky Gergely-u.) 7-15. Telef.: 677.

Aradi pénzintézet keres:

könyvelésben jártas fiatal tisztviselőt és egy kezdő tisztviselőt. Sajátkezűleg irt ajánlatok az eddigi működés és referenciák megjelölésével.

„Szolid” jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába küldendők.

Gyermekkocsik legfinomabb kivitelben legolcsóbban kaphatók. Mindennemű gyermekkocsi javításokat, gumizást, fedélkészítést, fényezést vállalunk. 9297. Gyermekkocsium Arad, Str. Simoon Ballat 19. (Dessawffy-u.)

Lakáscsere.

Belváros közepén lévő két szobás, konyhás lakását egy szegény tisztviselő jutalom ellenében kicserélné egy távolabbi egy vagy két szobás lakással. Felvilágosítás nyerhető: Arad, Strada Grigorie Alexandrescu 46. (Berossényi-ucca) 15079

Kovácsoknak

száraz, pormentes, prima apró FASZÉN különként 2.50 Lej, métermázsánként 200 Lej árban, míg a készlet tart, nálam kapható. Prima darabos faszén legolcsóbb napi áron: SAMUIL RUDAS, Arad, Piața Catedralei 14. 4585

Eladó fehérműgyár

teljes berendezése, felszerelése, 22 kifogástalan varrógép, gomblyuk-4474 varrógép, villanyerőre o(o berendezett o(o

mosoda és vasálda

berendezések, különböző minőségű női és férfi fehérművek jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett. „VULTURUL” Fehérműgyár r.-t. ALBA-IULIA.

Különleges gyermekfelvételek, női- és férfi portralt, levelezőlapok, utlevélképek a legmodernebb kivitelben készülnek **Bornstein photo-salonjában** **ARAD,** (uj Neuman-ház)

Figyelmeztetés! **Utlevél, vizum** naponta **Weiss Dávid** Gyűjtőhelyek **LOBL Hirlapiroda** WEINBERGER cipőüzlet.

Őszi felöltő és ruha újdonságok legolcsóbb bevásárlási forrása **Julia PLESZ Gyula** központi női és gyermek ruhaáruháza Arad, Str. Col. Pirici 3. (Vörösmarty-u) a színház hátsó bejáratával szemben. Külön angol és francia mértékosztály. Kérem a címre figyelni!

Apró hirdetések.

TUDNIVALÓ AZ APRÓHIRDETÉSEK RŐL: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej. illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kivánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

KOMOLY, intelligens 25-40 év közötti nő keresek 3 hónapos és 1 1/2 éves leánykám mellé vidékre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 700

KÖVEZÉSI és cement munkálatokat, mindennemű új építkezést és javítást vállal Pellegriai József Arad Str. Miner-vei (Ilona-u.) 13. 4542

TÖBB ÉVI Irodal gyakorlati bír. jó írásu perfect gépirónó, azonnalra állást keres Szives ajánlatokat „Önálló munkakerő” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 10000

SAKÁCSNÓ és szobaleány azonnali belépésre keresetlik. Neuman-palota, I. em., II. lépcső, ajtó 12. 4571

JOBBI NŐ, aki 2 férfi háztartását vállalja, perfect főzőnő, állandó, jó alkalmazást nyerhet. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4574

KIFUTÓLEÁNYT keresünk azonnali belépésre. Sándor hirlapiroda, Arad. 10104

URASÁGI házba jól főző szakácsnő keresetlik. Cim Arad, Bul. Regina Maria 2. (Neuman-palota) házmeztérnél. 10104

NÉGY középiskolát végzett iu tanulóknak felvétetik. Woilmann fogásznál, Arad. 4583

PÉKSEGED, aki sütemény készítését önállóan vállalja felvétetik. Losz Jánosnál, Siria (Világos.) 15079

FRAULEIN mit Jahreszeugnissen sucht Stelle für September. Zuschriften Chiffre „VERLASSLICH” bitte in die Administration der Aradi Közlöny 4580

GYAKORLOTT pénztárnoknő felvétetik. Tejcsarnok, Arad. 4584

FOGORVOSI RENDELŐBE assistensnő keresetlik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4588

MINDENES főzőnő felvétetik. Arad, Str. Consistorului (Batthyány-ucca) 9., I. em., 3. ajtó. 4589

Lakás.

UCCAI szoba, konyha, kamrából álló lakás, főtérhez közeli mellékútcában átadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4581

Butorokat részletre kedvező fizetési feltételek mellett, 3261 beszerezhető

Garai Károly

Dr. Bor raktárából: ARADON, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5/12.

Vétel és eladás.

MEGVÉTELRE keresek jó állapotban levő 100/200 cmtr. nagyságú erős vasajtót, továbbá egy komplett ételtelvenőt. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

BIEDERMAYER SZALON, ebédlő és összekötő perzsa szőnyegek, szmírna szőnyegek, ékszeres, női íróasztal, függönynek valók méter számra, konyha ruhák, fotelok, interziás consoltkör, szalonok, szekrények, kredenc, trimo, kerti garnitúra, nagy szarvas aggancs, sebeslon terítők, csillárok, dísztárgyak festmények, stb. eladók. Arad, Strada Consistoriului (Batthyány-ucca) 12. szám, I. em. jobb. 1000

ALIG HASZNÁLT borprés eladó. Arad, Str. Cuza Voda 35. (Thököly Imre 35.) 4576

KÉTKERÉKŰ kézikösi megvételek keresetlik. Németh, Szentes és Schwartz textiláru nagykereskedő, Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 4. 10104

EGY REGÁL 11 FÜKKAL cca. 200 kiló betű anyag és részleteivel teljesen felszerelve egy kisebb nyomda részére nagyon előnyös, olcsón eladó. Bővebbet: „MECHANICAL PAPIRIPAR” Timisoara, Gyárváros, Titu Maiorescu No. 1. (Muzs-lai-ucca) 4509

PERZSA és egyéb szőnyegek, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz-tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em jobb. 1000

HASZNÁLT OLOM megvételek keresetlik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

OLCSÓ HAZAK: 50, 80, 100, 120, 150 ezer lejért elfogadható lakásokkal kaphatók. Bettelheim ügynökség Arad, Piața Imp. Traian (Attila-tér) I. I. em. 4541

MAGANSAROKHAZ pékséggel, tüzeltel, lakással stb. istálló, dísznővel eladó és azonnal átvehető. Bettelheim ügynökség Piața Imp. Traian (Attila-tér) I. I. em. 4543

GAZDASÁGI CÉLOKRA alkalmas épület Sága Str. Brancovicesanu (Koszoru-ucca) azonnal elfoglalható, 100.000 lejért eladó. Bettelheim ügynökség Arad Piața Imp. Traian (Attila-tér) I. I. m. 4544

SZAZHAROM hold szántóföldet haszonbérbe adok. Krizeán, Arad, Str. Tur-nulul. 4572

ELADO nyaraló közvetlen marosparton 2 azonnal elfoglalható lakással Muresel (Zsigmondháza). Bővebbet Arad, Str. 29. Decembrie 14. (Hasszinger-ucca) 14.) I. emelet. 4582

Uzletek.

BORBÉLYÜZLET lakással és szoba konyha butorral átadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4573

EÖ utvonalon udvari raktárhelyiség tűz- és építőanyagok árusítására kiválóan alkalmas kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 4578

Oktatás.

ZONGORÁORÁKAT kezdők részére jutányos árért aug. 15-től vagy szept. 1-től vállalok. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ezüst tárgyakért

ékszerekért, törmelék arany és ezüstért, műfogakért igen magas árakat fizet **KUN JOZSEF** ékszerész Arad, Bulv. Regina Maria

Ha olcsó és praktikus

alkalmi ajándékok akar beszerezni, úgy forduljon Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca), I. emelet jobb alá 1000

Csodás hatású aroszépítő es finomító a Földes-féle Margit és Madeleine creme.

Előbbi nappal, utóbbi éjjeli használatra. Eltünteti szeplőket és májfoltokat, atkákat (mitesser) ráncokat és redőket. Az aro pár nappal használat után üdö, hamvas rózsás lesz, arotisztatlanságok eltűnnek. Zsiros aro hölgyeknek es uraknak ajánlunk **HELACITOT**. Minden nap használatra **MARGIT-SZAPPANT** és **MARGIT-PUDERT**. **Dr. Földes gyógyszerár Arad**

Nagyjövedeimű

külvárosi fűszerüzlet és korcsma, egy szoba konyhás lakással, át-ruházható szerződéssel, 45.000 lejért eladó, azonnal átvehető. Megbizott „Uranul” iroda, Arad, főpostával szemben

Önálló perfekt könyvelőt, levelezőt

keres ipari részvénytársaság azonnali belépésre, ki mindhárom nyelven levelez és gépen ír.

Részletes ajánlatok igényekkel az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek

„FIATALABB ÉRO” jeligére. 4575

VII-ik

Nemzetközi Bécsi Aru Mintavásár 1924 szeptember 7.-14-ig

A legelőnyösebb bevásárlási alkalom minden szakma számára

Bő választék! Verseny nélküli árak! Nagy eredménye az 1924. évi bécsi tavaszi mintavásárnak

100.000 bevásárló

Bécs városának nagy zene-és színházi ünnepe.

A bécsi mintavásár látogatói a belépti jegyének felmutatása ellenében a visszautazásnál

50%-os engedményt kaphatnak a román vasutak valamennyi vonalára.

Felvilágosítást nyújt: **a Wiener Messe Wien VII.**

valamint a tiszteletbeli megbizottak és nyilvános tudakozási irodák **ARADON:**

Kereskedelmi és Iparkamara, továbbá

Schenker & Co. Acsev-palota.

No. G. 5852/4—1923.

PUBLICATIE DE LICITATIE!

Pe baza decisiului judecatoriei de ocol Arad No. de mai sus 1 pereche sandale galbene cuprinse in favorul lui Dr. Sever Ispravnic pentru suma de lej 150 capital interese de 5% 26 Aprilie 1922 spese stabilite până in present in suma de lej 253 se vor vinde la licitatie publică in Arad, Strada Oituz No. 10 in ziua de 16 August 1924 d. m. la orele 1. Arad, la 2 August 1924. 4570

Ciupuliga, exec. judec. regesc.

SZEGFÜ

ARAD

Luther-tér

Telefon 111.

írógépvállalat állandóan nagy választék új és használt

ROYAL, UNDERWOOD

és egyéb gépekben.

Alkalmi vételek.

Erdély legnagyobb

írógépjavitóműhelye és kellekraktára

Naponta inditunk futárt Clujra (Kolozsvárra). Magyar és cseh vizumot **Sándor** hirlapiroda ARAD, Strad Alexandri (Salacz-u.) I. 10082